

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 122.860 van 15 september 2003
in de zaak A. 78.331/IX-1139.**

In zake : Luc WYFFELS,
 die woonplaats kiest bij
 advocaat H. SCHYVENS,
 kantoor houdende te ANTWERPEN,
 Sint-Jozefstraat 43

tegen :

1. de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de minister van Justitie,
2. de Nederlandstalige examencommissie van het Wervingscollege der Magistraten,
die woonplaats kiezen bij
advocaat P. PEETERS,
kantoor houdende te ANTWERPEN,
Graanmarkt 2.

DE RAAD VAN STATE, IXe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Luc WYFFELS op 20 april 1998 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van de beslissing van 31 januari 1998 waarbij de Nederlandstalige examencommissie van het Wervingscollege der Magistraten verzoeker niet geslaagd verklaart voor de schriftelijke proef van het examen inzake beroepsbekwaamheid;

Gelet op het arrest nr. 99.303 van 1 oktober 2001 waarbij de debatten worden heropend en het door de auditeur-generaal aan te stellen lid van het auditoraat ermede wordt belast de zaak volledig af te doen;

Gezien het aanvullend verslag opgemaakt door auditeur-generaal M. ROELANDT;

Gelet op de beschikking van 19 februari 2002 die de neerlegging ter griffie van het aanvullend verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van dat verslag aan partijen en gezien het verzoek tot voortzetting van de rechtspleging en de laatste memorie van verzoeker;

Gelet op de beschikking van 28 maart 2003 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 19 mei 2003;

Gehoord het verslag van kamervoorzitter J. DE BRABANDERE;

Gehoord de opmerkingen van advocaat H. SCHYVENS, die verschijnt voor verzoeker, en van advocaat P. PEETERS, die verschijnt voor de verwerende partijen;

Gehoord het eensluidend advies van eerste auditeur-afdelingshoofd W. VAN NOTEN;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak zijn uiteengezet in het hierboven vermelde arrest nr. 99.303, van 1 oktober 2001;

2.1.1. Overwegende dat verzoeker in een eerste middel de schending aanvoert van de motiveringsplicht voorgeschreven door artikel 2 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen; dat hij dienaangaande uiteenzet dat in casu noch wat de verhandeling aangaat, noch wat de gerechtelijke beslissing betreft, de criteria en normen vermeld worden waaraan de door de kandidaten, en met name door verzoeker afgelegde proef is getoetst, en dat anderzijds niet wordt verduidelijkt op welke concrete gegevens de examencommissie steunt om te stellen dat de verhandeling een nietszeggend betoog is, dat geen

oplossingen worden voorgesteld, dat verzoeker klaarblijkelijk over weinig juridisch en maatschappelijk inzicht in de gestelde problematiek beschikt, dat het vonnis verward en rommelig is opgebouwd en dat het tal van niet ter zake dienende overwegingen bevat; dat verzoeker stelt dat het de door de commissie gegeven motivering aan concrete gegevens ontbreekt, van aard de motivering tot meer te maken dan een stereotiep, toepasbaar ongeacht de bijzonderheden van het geval; dat volgens hem, zeker wat het vonnis aangaat, de gegeven motivering bovendien onmogelijk adequaat kan zijn, inzonderheid omdat nergens blijkt in welke mate de examinatoren zich hebben afgevraagd of het vonnis aan de formele eisen van de wet -artikel 780 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek- beantwoordt en of de gerechtelijke beslissing waarvan het de neerslag vormt, gesteund is op een in redelijkheid verdedigbare analyse van de juridische problematiek die in de betrokken casus aan de orde was;

2.1.2. Overwegende dat de verwerende partijen antwoorden dat volgens vaste rechtspraak de motieven voor een beslissing in verband met een examen in principe vervat zijn in de punten zelf, dat deze alleen dan niet volstaan als motivering indien er gegevens zijn die doen twifelen aan de ernst van de gegeven punten, in welk geval de bewijslast rust op de examinandus, die geloofwaardig dient te maken dat de punten op een onjuiste grondslag werden toegekend; dat wat meer bepaald de beslissingen betreft van de Nederlandstalige examencommissie van het Wervingscollege der Magistraten, de verwerende partijen verwijzen naar het, mutatis mutandis gelijkaardig, arrest nr. 64.025, MAERTENS, van 15 januari 1997, waarin de Raad van State oordeelde dat de beslissing die aangeeft dat verzoeker niet voldaan heeft voor de twee gedeelten en dat het totaal van de behaalde punten lager is dan 60% een afdoende motivering zijn voor de bestreden beslissing, te meer daar in het proces-verbaal van de verrichtingen van de examencommissie de mislukking van verzoeker voor het tweede gedeelte van de schriftelijke proef nader gemotiveerd wordt door de samenvattende beoordeling dat de kandidaat een gebrekkig inzicht heeft in de regels van het strafrecht, in het bijzonder wat de problematiek van samenhang en verjaring betreft en dat verzoeker geen gegevens aanbrengt die wijzen op een kennelijke beoordelingsfout; dat de beslissing van de examenjury een

conclusie formuleert die overeenstemt met het ministerieel besluit van 13 oktober 1993 houdende bekrachtiging van de programma's van het examen inzake beroepsbekwaamheid en van het vergelijkend toelatingsexamen voor de gerechtelijke stage, waarin bepaald is dat de kandidaten 60% van de punten moeten behalen in elk van beide gedeelten van de schriftelijke proef ; dat in dezen volgens de verwerende partijen de vermelding dat verzoeker niet geslaagd is voor de twee gedeelten en dat het totaal van de behaalde punten lager is dan 60 % reeds een afdoende motivering uitmaakt, te meer daar in het proces-verbaal van de verrichtingen van de examencommissie de mislukking van verzoeker voor de schriftelijke proef nader gemotiveerd wordt; dat haar niet verweten kan worden geen concrete passages uit het examen van verzoeker aangehaald te hebben om deze motieven te ondersteunen omdat de formele motiveringsplicht zeker niet zo ver kan reiken, wat des te meer het geval is nu 197 kandidaten aan het examen hebben deelgenomen; dat bovendien verzoeker geen enkel concreet gegeven aanhaalt waaruit zou blijken dat de toegekende punten kennelijk onredelijk zouden zijn en daardoor ook de formele motiveringsplicht geschonden zou zijn : in zijn tweede middel voert verzoeker enkel aan dat de examencommissie een kennelijk grove fout heeft begaan bij de beoordeling van de proeven, hetgeen wordt afgeleid uit een eigen appreciatie door verzoeker van de proef en uit een verwijzing naar examens van andere kandidaten die, ondanks beweerde grotere fouten, toch geslaagd zouden zijn; dat volgens de verwerende partijen zulks niet bijgevallen kan worden omdat de examencommissie soeverein de waarde van de proef beoordeelt, dat de Raad van State zich bij de beoordeling van het examenresultaat niet in de plaats van de examencommissie kan stellen, des te meer daar verzoeker geen enkel gegeven aanvoert waaruit blijkt dat de examencommissie, ten gevolge van een manifeste fout of van overdreven strengheid, het programma of de draagwijdte van de proef heeft miskend en aldus de grenzen van haar beoordelingsbevoegdheid heeft overschreden; dat zowel het proces-verbaal van de vergadering van 31 januari 1998 van de Nederlandstalige examencommissie als de aangetekende brief van 16 februari 1998 van het Wervingscollege aan verzoeker uitdrukkelijk vermelden dat 60 % der punten vereist is om geslaagd te zijn en het proces-verbaal bovendien uitdrukkelijk verwijst naar het ministerieel besluit van 13 oktober 1993, waarin deze beoordelingscriteria, die verzoeker kende, werden

vastgesteld, welke criteria rechtsgeldig bij ministerieel besluit opgesteld konden worden; dat uit het nazicht van de proeven niet afgeleid kan worden dat de puntentoekenning -11, 55 punten op 20 voor de verhandeling en 10, 33 punten op 20 voor het vonnis- kennelijk onredelijk zou zijn; dat verzoeker overigens de deskundigheid zelf van de examinatoren niet betwist : verzoeker plaatst dus zijn eigen appreciatie van de proef tegenover de appreciatie van de examinatoren en/of het examencollege en besluit dan dat de punten kennelijk onredelijk zijn; dat volgens de verwerende partijen het ook niet opgaat te beweren dat de punten kennelijk onredelijk zouden zijn en dat het bewijs hiervan geleverd zou kunnen worden aan de hand van een verwijzing naar de examens van geslaagde kandidaten die volgens verzoeker grotere tekortkomingen kunnen worden verweten; dat, immers, zoals de Raad van State reeds oordeelde, het geheim karakter van de deliberatie zich er tegen verzet dat de motieven en de punten van welbepaalde geslaagde kandidaten kenbaar gemaakt zouden worden, des te meer daar in casu verzoeker geen enkel concreet bewijs aanvoert en het examen bovendien geen vergelijkend examen is;

2.1.3. Overwegende dat verzoeker in zijn repliek betwist dat beslissingen van een examencommissie voldoende zouden zijn gemotiveerd, in de zin van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, zodra verwezen wordt naar de behaalde punten; dat hij daarenboven stelt dat de in dezen gegeven formele motivering, die alleszins verder reikt dan het vermelden van de behaalde punten, niet afdoende kan zijn, omdat het gaat om niet meer dan een stijlformule en omdat ze als kennelijk onredelijk voorkomt; dat verzoeker onder verwijzing naar zijn tweede middel stelt dat elke poging tot concretisering van de tekortkomingen die, in de bedoelde motivering, aan elk van de beide door verzoeker ingediende proeven worden toegeschreven, mislukt is; dat wat de verhandeling aangaat, de motivering de tekst van de proef doet "liegen", waar beweerd wordt dat geen oplossingen worden voorgesteld, aangezien er wel degelijk oplossingen worden voorgesteld, en dat, wat het vonnis betreft, nergens uit de motivering blijkt op welke wijze en in welke mate de examinatoren de beweerde feilen ervan hebben afgewogen tegen de evidente verdiensten ervan : het vonnis beantwoordt aan alle formele eisen, zoals gesteld door artikel 780 en volgende

van het Gerechtelijk Wetboek, het komt bovendien tot een bespreking en beoordeling van alle gestelde vorderingen en van elk ingeroepen verweermiddel en aldus is voldaan aan de motiveringsverplichting in de zin van artikel 149 van de gecoördineerde Grondwet, ook het beschikkingsbeginsel, eigen aan elke rechterlijke beoordeling in burgerlijke zaken wordt geëerbiedigd, terwijl niet blijkt dat de beoordeling in rechte, waartoe verzoeker is gekomen, op enigerlei punt voor ernstige kritiek vatbaar is;

2.1.4. Overwegende dat de motieven van examenquoteringen in beginsel vervat zijn in de punten zelf; dat de vermelding in de bestreden beslissing dat verzoeker niet voldaan heeft voor de twee gedeelten van de eerste proef en dat het totaal van de behaalde punten lager is dan de vereiste 60 %, een afdoende motivering vormt in de zin van de wet van 29 juli 1991, te meer daar in het proces-verbaal van de verrichtingen van de examencommissie de mislukking van verzoeker voor de beide onderdelen van de schriftelijke proef nader gemotiveerd wordt door de samenvattende beoordeling : "De verhandeling is een nietszeggend betoog. De kandidaat stelt geen oplossingen voor en beschikt klaarblijkelijk over weinig juridisch en maatschappelijk inzicht in de gestelde problematiek" en "Het vonnis is verward en rommelig opgebouwd en bevat tal van niet terzake dienende overwegingen"; dat, wijl het ter zake gaat om een examen dat geen loutere kennisvragen omvatte, het aldus vereist was maar ook volstond beknopt in een voor verzoeker toegankelijk document te vermelden op welk vlak zijn examenproeven ondermaats werden geacht; dat de ingeroepen wetsbepaling niet vereist dat de formele motivering bovendien een gedetailleerde uiteenzetting bevat omtrent de wijze waarop de examencommissie tot haar beoordeling is gekomen; dat de punten alleen en de daarbij gegeven beknopte toelichting eventueel niet als motivering zouden volstaan wanneer er gegevens zijn die kunnen doen twijfelen aan de ernst van de toegekende punten; dat zulks dan echter geen probleem meer is van formele, maar veeleer van materiële motivering; dat bij het onderzoek van het tweede middel zal worden nagegaan of de door verzoeker aangebrachte gegevens en argumenten van die aard zijn dat zij aan de ernst van de puntentoekenning doen twijfelen; dat het middel gesteund op de schending van de wet van 29 juli 1991 niet gegrond is;

2.2.1. Overwegende dat verzoeker in een tweede middel miskennen van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het gelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel aanvoert; dat hij na eraan te hebben herinnerd dat het examen inzake beroepsbekwaamheid is bedoeld "om de voor de uitoefening van het ambt noodzakelijke maturiteit en verstandelijke bekwaamheid te beoordelen" en na een aantal algemene beschouwingen nopens de ingeroepen beginselen, zijn betoog als volgt toespitst op de twee onderdelen van het examen :

"B. Tweede onderdeel : de verhandeling

De beoordeling van een verhandeling van een luttele vier bladzijden - door of namens de examencommissie, mondeling, tijdens de afgenomen proef, op 11.12.1997, aangegeven als 'de ideale lengte' van de verhandeling -, is een hachelijke aangelegenheid.

De verhandeling betreft een opgelegd onderwerp, dat de kandidaten pas bij aanvang van de proef wordt meegedeeld.

De kandidaten beschikken niet over enige documentatie, noch over de mogelijkheid opzoeken te doen.

In die omstandigheden is het met het redelijkheidsbeginsel in strijd om van de kandidaten te verwachten dat zij een betoog uitwerken waartoe zij slechts zouden kunnen komen mits het consulteren van bronnen, en het bestuderen van bestaande rechtspraak en rechtsleer.

Verzoekers benadering van de verhouding tussen persvrijheid en privacy verschilt immers niet fundamenteel van deze die men zal terugvinden in meer rechtsgeleerde werken of bijdragen.

Verzoeker betwist met name dat hij geen 'oplossingen' aanreikt. Verzoeker somt niet alleen enkele vuistregels op; hij verantwoordt tevens hun bestaan.

Dat verzoeker tot de opvatting komt, dat een afweging van beide door het recht beschermde waarden en belangen, niet 'in abstracto' mogelijk is, zou hem bezwaarlijk als een gebrek aan inzicht of maturiteit kunnen worden aangerekend, nu niet alleen tot op heden geen in rechte uitgewerkt systeem van zulke afweging bestaat, maar bovendien ook tal van rechtsgeleerde bijdragen uiteindelijk tot eenzelfde conclusie komen.

In de omstandigheden van het geval kan niet worden gesteld dat verzoeker, naar zou blijken uit de door hem geredigeerde verhandeling, niet zou hebben beschikt over de noodzakelijke maturiteit en verstandelijke bekwaamheid om tot de magistratuur te worden benoemd.

Meteen is er niet enkel schending van de voornoemde algemene beginselen van behoorlijk bestuur, maar tevens, en daarmee samenhangend, van art. 259bis, § 4, a), derde lid Ger. W.

C. Derde onderdeel : de gerechtelijke beslissing

Naar het oordeel van verzoeker is de examencommissie niet in redelijkheid tot het besluit kunnen komen dat uit het vonnis dat verzoeker heeft ingeleverd, kan worden afgeleid dat verzoeker de verstandelijke bekwaamheid, c.q. de maturiteit mist om een gerechtelijk ambt als magistraat te bekleden.

De tekst van het vonnis bevat vooreerst alle verplichte vermeldingen, opgelegd door art. 780 Ger. W. en de W. 15.06.1935 op het taalgebruik in gerechtszaken.

Waarop de bewering van de examencommissie, dat het vonnis rommelig is, en verward, zou kunnen slaan, is, voor wie kennis neemt van de door verzoeker ingediende proef, onmogelijk te achterhalen.

In geen geval zou de commissie zich kunnen steunen op doorhalingen of toevoegingen in de tekst, welke er enkel het gevolg van zijn dat het examen niet met gebruikmaking van moderne technieken, zoals tikmachine of tekstverwerker, kan worden afgelegd.

In de mate waarin aan dit soort elementen belang wordt gehecht, wordt niet enkel afgeweken van het opzet, door de wetgever aan het examen gegeven - het meten van maturiteit en bekwaamheid voor het ambt van magistraat -, maar wordt bovendien op een in rechte niet te verantwoorden wijze nadeel toegebracht aan diegenen die niet over een vlekkeloos geschrift beschikken. Een en ander zou, bij veronderstelling, in de regel enkel zijn te wijten aan redenen onafhankelijk van hun wil of verantwoordelijkheid.

Evenmin valt bij de lectuur van het door verzoeker opgestelde vonnis te begrijpen op welke feitelijke elementen in dit vonnis de examencommissie heeft gedoeld, waar zij stelt dat het vonnis 'tal van niet terzake dienende overwegingen' bevat.

Het vonnis houdt voor elke objectieve waarnemer een logische analyse en bespreking in van de respectieve vorderingen en verweermiddelen.

Verzoeker meent te mogen stellen dat elke vordering afzonderlijk, en op een heldere wijze wordt behandeld, zoals trouwens ook elk element of middel van verweer dat er tegen is ingebracht.

Nergens blijkt dat verzoeker enig terzake dienend element in de respectieve vorderingen, of het er tegen gericht verweer, over het hoofd zou hebben gezien, d.w.z. niet zou hebben behandeld.

Naar de mening van verzoeker is de 'beslissing' waartoe hij, na kennisneming van de procedure- en bewijsstukken is gekomen, in rechte verdedigbaar, rekening houdend met de rechtsregels geldend inzake o.m. de borgtocht, het bewijs door onderhands geschrift, en het beschikkingsbeginsel, krachtens hetwelk de rechter in burgerlijke zaken gebonden is door hetgeen voor hem wordt gevorderd, c.q. betoogd.

Het blijkt trouwens niet dat de examencommissie enige kritiek 'ten gronde' zou hebben gehad, eensdeels op de door verzoeker 'genomen' beslissingen t.a.v. de vorderingen en het verweer, anderdeels op de juridische motivering van deze beslissingen.

Welnu, het wil verzoeker voorkomen dat in die omstandigheden niet kan worden gesteld dat verzoeker, naar zou blijken uit het door hem geredigeerde vonnis, niet over de noodzakelijke maturiteit en verstandelijke bekwaamheid beschikt om tot de magistratuur te kunnen worden toegelaten.

Meteen is er niet enkel schending van de voornoemde algemene beginselen van behoorlijk bestuur, maar tevens, en daarmee samenhangend, schending van art. 259bis, § 4, a), derde lid Ger. W.

Evenmin zou in ernst en redelijkheid kunnen worden beweerd dat het gebeurlijk voorkomen, in een voor het overige op de voormelde punten naar behoren uitgewerkt vonnis, van één of meer overwegingen die niet strikt noodzakelijk lijken ter ondersteuning van het oordeel waartoe de 'rechter' - lees : kandidaat- is gekomen, ooit als een voldoende element worden aangegrepen om betrokkene te doen falen in het examen.

Het vermelden in een gerechtelijke beslissing, van 'obiter dicta', kan, op zich, - d.w.z. los van vraag naar de intrinsieke merites van het vonnis i.f.v. behandeling van feiten, vorderingen en verweer, alsook motivering -, onmogelijk worden aangezien als een blijk van onvoldoende maturiteit of verstandelijke bekwaamheid.

Elk 'rechterlijk' oordeel is overigens een 'menselijk' oordeel, zodat een overweging die gebeurlijk voor de ene rechter minder terzake of decisief lijkt, het voor de andere des te meer kan zijn, zonder dat één van beiden zich noodzakelijk begeeft buiten hetgeen redelijkerwijs als in rechte terzake dienend kan worden aangezien.

Overigens blijft verzoeker van mening dat in het vonnis dat hij heeft opgesteld, geen 'niet terzake dienende overwegingen' voorkomen.

De examencommissie geeft ook niet aan, om welke concrete overwegingen het zou gaan.

Verzoeker meent te weten dat kandidaten als geslaagd zijn aangezien, die zich niet in dezelfde mate als verzoeker zelf, erom hebben bekommerd uitspraak te doen over alle elementen van vordering en verweer.

Zo is het met name onredelijk, en met het gelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel in strijd, dat kandidaten die, - kennelijk in strijd met het beschikkingsbeginsel -, één of meer vorderingen naar de bijzondere rol verzonden hebben, - zonder dat één van de partijen zulks had gevorderd -, wel worden geacht te beschikken over voldoende maturiteit en verstandelijke bekwaamheid om het ambt van magistraat uit te oefenen, terwijl verzoeker, die wel alle elementen van vordering en verweer heeft behandeld, - waarbij elk van zijn beslissingen materieel en formeel is gemotiveerd in functie van het terzake toepasselijke recht -, als onvoldoende geschikt wordt afgewezen van verdere deelneming aan de - mondelinge - bekwaamheidsproef.

Verzoeker meent dat de Raad van State, teneinde een adequaat toezicht te kunnen uitoefenen op de naleving, door de examencommissie, van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, dient te beschikken over alle proeven die door de respectieve deelnemers zijn afgeleverd, alsook over alle individuele of collectieve verbeteringen die door de leden van de examencommissie, c.q. door de commissie als geheel, zijn opgemaakt, m.b.t. tot ieder van die proeven.

Een en ander geldt minstens voor de proeven welke door de commissie als voldoende zijn beoordeeld, d.w.z. over de proeven afgelegd door diegenen die voor het schriftelijk examen zijn geslaagd.

Enkel aan de hand van die stukken zal een werkelijke controle mogelijk zijn, en zal kunnen worden nagegaan in welke mate de beslissing om verzoeker als niet geslaagd te beschouwen, de toets van de redelijkheid, en het evenredigheidsbeginsel kan doorstaan.

Inmiddels, in afwachting van de neerlegging van de hier bedoelde stukken in het administratief dossier, en de mogelijkheid tot inzage van deze stukken in het kader van de procedure voor de Raad van State, behoudt verzoeker zich de ruimste rechten voor, zo het recht om het huidig middel tot nietigverklaring verder uit te breiden en aan te passen i.f.v. thans nog onvoldoende in concreto gekende gegevens.";

2.2.2. Overwegende dat de verwerende partijen antwoorden dat verzoeker de examencommissie een gebrek aan objectiviteit verwijt en dat het gelijkheidsbeginsel bijgevolg geschonden zou zijn, doch daarvoor geen precieze gegevens en bewijzen levert, terwijl een gebrek aan onpartijdigheid of objectiviteit niet wordt vermoed; dat de artikelen 14 en 17 van het koninklijk besluit van 5 maart 1992 betreffende de werving van magistraten overigens voldoende waarborgen bevatten voor een objectieve behandeling van de kandidaten : de leden van de examencommissie kunnen de auteurs van de geschreven proeven slechts identificeren na de beraadslaging en verzoeker betwist dat niet; dat bovendien het examen inzake beroepsbekwaamheid geen vergelijkend examen is, zodat geen enkele kandidaat een vordering kan instellen om het resultaat van een andere kandidaat te laten vernietigen en het argument dat alle proeven van alle examinandi onderzocht moeten worden bijgevolg niet opgaat en in strijd is met het geheim karakter van de deliberatie; dat volgens de verwerende partijen ten slotte de bewering van verzoeker dat hij over geen documentatie beschikte om de verhandeling op te stellen evenmin relevant is, aangezien geen enkele kandidaat over enige documentatie beschikte, zodat er van een schending van het gelijkheidsbeginsel geen sprake kan zijn;

2.2.3. Overwegende dat verzoeker repliceert als volgt :

"Anders dan verwerende partijen voorhouden, toont verzoeker wel degelijk aan dat de examencommissie bij de beoordeling van beide proeven, een 'kennelijke misslag' heeft begaan.

Er werd inderdaad geen rekening gehouden met het 'programma' van het examen, zoals dat volgt uit de wettelijke criteria vooropgesteld in art. 259bis, § 4, a), derde lid Ger. W.

Verwerende partijen werpen op dat verzoeker geen enkel bewijs levert van een gebrek aan onpartijdigheid, of een gebrek aan objectiviteit.

Verzoeker heeft nooit gewag gemaakt van partijdigheid.

Het middel steunt eerder op een kennelijk gebrek aan ernst bij de beoordeling van de proeven.

Er is sprake van slordigheid, en gebrek aan nauwgezetheid.

Verzoeker heeft evenmin betoogd dat een overdreven gestrengheid aan de dag is gelegd.

De kritiek van verzoeker slaat eerder op het ontbreken van een naspeurbare gedachtengang, uitgaande van vooraf bepaalde, en aldus voor de examinandi kenbare criteria en eisen, waarin de verhandeling, c.q. het vonnis zou dienen te voldoen.

Nu verwerende partijen trouwens elk werkelijk debat uit de weg gaan, komt meteen elke ernstige controle op de beslissing van de examencommissie in het gedrang.

Verzoeker heeft wel degelijk tal van precieze gegevens aangevoerd, ter ondersteuning van zijn stelling.

Op die manier heeft verzoeker zijn bewering, dat sprake is van een 'manifeste beoordelingsfout', minstens geloofwaardig en aannemelijk gemaakt.

Merkwaardig is dat geen van deze gegevens in de memorie van antwoord is ontmoet, laat staan afdoende ontkracht.

Verwerende partijen maken, naar het oordeel van verzoeker, een denkfout, door de problematiek inzake de formele motivering te verwarren met deze, aangaande de materiële motivering.

De examencommissie kan haar beoordeling van de proeven, wat de 'materiële motivering' ervan betreft, niet verantwoorden door te verwijzen naar de puntenscores.

Een en ander zou leiden tot een steriele cirkelredenering, en meteen zou elke - zij *het zelfs marginale - toetsing* onmogelijk worden.

Minstens dient de examencommissie bij machte te zijn om, in geval van betwisting, de tekortkomingen die zij aan de proeven meent te hebben kunnen vaststellen, 'hard te maken'.

Dat kan zij doen, door haar 'oordeel' te illustreren aan de hand van concrete voorbeelden uit de tekst van beide proeven.

Welnu, de examencommissie is daarin overduidelijk niet gelukt.

Zij onderneemt er zelfs geen poging toe.";

dat verzoeker vervolgens vrijwel letterlijk herneemt wat hij aangaande zijn verhandeling had aangevoerd in het verzoekschrift, daaraan toevoegend :

"De opwerping, in het verslag van het Auditoraat - n.a.v.de behandeling van de vordering tot schorsing -, als zou het gebrek aan maturiteit en verstandelijke bekwaamheid hieruit reeds voortvloeien, dat verzoeker in de tekst van zijn verhandeling niet uitdrukkelijk heeft vermeld dat het recht op eerbiediging van de privacy, een door de Grondwet gewaarborgd recht vormt, kan niet overtuigen.

Essentieel is enkel dat verzoeker er, in de verhandeling die hij heeft ingediend, uitdrukkelijk op heeft gewezen dat het bedoelde recht op eerbiediging van het privé-leven, een fundamenteel recht vormt, d.i. een grondrecht.

Uit het geheel van de tekst van de verhandeling treedt naar voor dat verzoeker dit karakter van fundamenteel recht steeds voorop heeft gesteld, bij de bespreking van de materie.

Men ziet niet in, hoe het ontbreken, in een verhandeling - die geen juridische monografie dient te zijn, noch kan zijn, al was het bij gebreke van documentatie en tijd voor opzoeken -, van een verwijzing naar de vindplaats van een rechtsnorm, op zich bepalend kan zijn voor de intellectuele bekwaamheden van de examinandus.";

dat verzoeker ten slotte, ook weer letterlijk, het betoog herneemt van zijn verzoekschrift aangaande het vonnis;

2.2.4.1. Overwegende dat het eerste onderdeel van het schriftelijk examen diende te bestaan uit "een verhandeling over een aan de kandidaten opgelegd actueel onderwerp van sociale, economische, politieke of culturele aard in verband met het recht"; dat het in dezen opgelegde onderwerp "persvrijheid en bescherming van de persoonlijke levenssfeer" zonder twijfel aan die definitie beantwoordde; dat, gelet op de hierboven vermelde definitie van dat eerste examenonderdeel, van een jurist die zich voorneemt tot de magistratuur toe te treden, verwacht kon worden dat hij in staat was over het opgelegde onderwerp, dat vaak in de pers en de publieke opinie ter sprake komt, enige originele beschouwingen ten beste te geven zonder daarvoor documentatie te moeten raadplegen; dat verzoeker weliswaar terecht stelt dat het niet de bedoeling kon zijn over dat onderwerp een diepgaande juridische verhandeling op te stellen en uiteraard de kandidaten dan ook op die grondslag beoordeeld dienden te worden, in acht genomen wat hiervoor is gezegd; dat de in verzoekers geval gegeven beknopte motivering erop wijst dat zulks inderdaad is gebeurd; dat

verzoekers kritiek op zijn beoordeling door de examencommissie echter niet verder komt dan een louter tegenspreken van die formele motivering en het beklemtonen van een aantal evidenties;

2.2.4.2. Overwegende dat het tweede onderdeel bestond in "het opstellen van een gerechtelijke beslissing in een zaak, waarvoor de gegevens aan de kandidaten in de vorm van een volledig dossier ter beschikking worden gesteld", met dien verstande dat de kandidaten vooraf kunnen kiezen tussen twee materies, te dezen, burgerlijk recht of strafrecht; dat verzoeker gekozen had voor burgerlijk recht;

Overwegende dat ook hier verzoeker er niet toe komt concreet aan te geven op welke punten het samengevat oordeel van de examencommissie volgens welk het vonnis "verward en rommelig opgebouwd" is en "tal van niet terzake dienende overwegingen" bevat, onjuist of onredelijk is; dat hij het ook niet doet na het administratief dossier te hebben ingezien, in zijn memorie van wederantwoord, waar hij hoofdzakelijk zijn argumentatie van het verzoekschrift herhaalt, weliswaar zonder dat hij zoals gevraagd ook inzage heeft kunnen nemen van de examenkopijen van de andere kandidaten; dat verzoekers argumentatie er vooral in bestaat dat het vonnis alle door de wet opgelegde vermeldingen bevat, maar hij daarmee niet weerlegt dat er overbodige overwegingen in staan; dat met zijn bewering dat "obiter dicta" -waarvan de examencommissie zegt dat zij geen relevantie vertonen- niet toelaten te besluiten dat hij de nodige maturiteit of verstandelijke bekwaamheid mist, verzoeker ofwel zijn eigen mening daaromtrent stelt in de plaats van die van de examencommissie, ofwel ingaat tegen het principe dat een gerechtelijke uitspraak, om naar de eis van de wet met redenen omkleed te zijn, wel alle overwegingen dient te bevatten welke het beschikkend gedeelte verantwoorden, maar het nutteloos is en zelfs verwarring schept daar andere overwegingen aan toe te voegen die niet tot de zaak dienen;

2.2.4.3. Overwegende, in zoverre verzoeker stelt dat om te kunnen aantonen dat de beoordeling van de examencommissie verkeerd of ongelijk is, hij inzage dient te krijgen van andere gegevens, inzonderheid van de quotering en de

examenkopijen van de andere geëxamineerde kandidaten en interne nota's van de commissie, dat dergelijke gegevens weliswaar niet onder alle omstandigheden geheim moeten blijven, maar de voorlegging ervan, die het gevaar inhoudt dat het privé-leven van de andere examinandi of het geheim van de beraadslaging zou worden geschonden, enkel zou kunnen worden bevolen als gewichtige en concrete aanwijzingen, welke door verzoeker moeten worden verstrekt, laten vermoeden dat de quoteringsaangetast is door fouten, onregelmatigheden of dat zij kennelijk afwijkt van die van andere kandidaten; dat verzoeker zulke gegevens niet verstrekt; dat de Raad van State op het eerste gezicht ook niet vaststelt dat verzoeker op de twee onderdelen van het schriftelijk examen onredelijk streng werd beoordeeld; dat die overlegging evenmin kan worden bevolen louter om de reden dat aldus zou kunnen worden geverifieerd of de quoterings- en bijgaande de volgens verzoeker te algemeen geformuleerde motivering van de examencommissie ook feitelijk juist zijn; dat verzoeker inzage heeft kunnen nemen van zijn eigen examenkopijen maar daarvan geen gebruik heeft gemaakt om te verduidelijken op welke punten precies de beoordeling en quoterings onjuist of onredelijk waren; dat het middel niet gegrond is;

2.3.1. Overwegende dat verzoeker in een derde middel schending van het recht om gehoord te worden en het recht van verdediging aanvoert; dat hij stelt dat wijl de bestreden beslissing hem het recht ontnemt om deel te nemen aan het mondeling gedeelte van de bekwaamheidsproof en om aldus het door hem nagestreefde getuigenschrift te behalen, het met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en met name met het recht om gehoord te worden en het recht van verdediging in strijd is dat een kandidaat wordt beoordeeld op zulk een vage basis als een verhandeling en een gerechtelijke beslissing, zonder dat hem de mogelijkheid wordt geboden om zijn zienswijze ten aanzien van het in de verhandeling behandelde thema, en ten aanzien van de in de te behandelen casus gerezen rechtsproblemen, mondeling toe te lichten, om aldus het schriftelijk deel van zijn proef te verdedigen, dat het mondeling gedeelte van de proef er precies in bestaat dat de kandidaat de kans krijgt om zich nader te verklaren over de inhoud van de door hem ingediende verhandeling en gerechtelijke beslissing en dat, minstens, de examencommissie om een kandidaat te doen falen voor het schriftelijke gedeelte, zonder hem vooraf nog

de kans te geven zich mondeling te verdedigen, in redelijkheid tot het oordeel gekomen zou moeten zijn dat de inhoud van gerechtelijke beslissing en verhandeling van die aard zijn dat zij geen mondelinge verdediging wettigen, doch dat nergens blijkt dat de examencommissie zich die vraag heeft gesteld of zich er op een in redelijkheid te verdedigen wijze over zou hebben uitgesproken;

2.3.2. Overwegende dat de verwerende partijen antwoorden dat het algemeen rechtsbeginsel van de rechten van verdediging en het daaruit afgeleide recht om gehoord te worden enkel van toepassing is op jurisdictionele beslissingen van gewone en administratieve rechtscolleges, niet ten aanzien van administratieve beslissingen, genomen door een orgaan van actief bestuur; dat niet betwist wordt dat ter zake de examencommissie optreedt als orgaan van het actief bestuur en geen jurisdictionele taak vervult, en dat het koninklijk besluit van 5 maart 1992 en het ministerieel besluit van 13 oktober 1993 niet voorzien in enig recht van verdediging en/of recht om voorafgaand gehoord te worden alvorens een beslissing over de schriftelijke bekwaamheidsproof genomen wordt;

2.3.3. Overwegende dat het antwoord van de verwerende partijen moet worden bijgevalen; dat daaraan nog kan worden toegevoegd dat het recht om nuttig voor zijn standpunt te kunnen opkomen, dat te onderscheiden is van het recht van verdediging voor een rechtscollege of in tuchtzaken, enkel geldt ten aanzien van maatregelen die de belangen van de betrokkene zwaar dreigen te treffen en die steunen op zijn persoonlijk gedrag; dat het in dezen niet om een dergelijke maatregel gaat; dat het middel niet gegrond is;

2.4.1. Overwegende dat verzoeker in een vierde middel, ondergeschikt, voor het geval dat zou worden geoordeeld dat de aangevochten beslissing ten aanzien van het onderdeel gerechtelijke beslissing een miskenning inhoudt van de in de hierboven aangevoerde middelen aangegeven rechtsregels, de schending aanvoert van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder het redelijkheids- en evenredigheidsbeginsel, in zoverre de kandidaat die slaagt wat het onderdeel gerechtelijke beslissing betreft, alsnog wordt uitgesloten van de verdere, mondelinge

bekwaamheidsproef; dat hij in zijn memorie van wederantwoord herhaalt dat het middel enkel subsidiair wordt aangevoerd "in de zin zoals in het inleidende verzoekschrift uiteengezet";

2.4.2. Overwegende dat zoals hierboven gebleken is de Raad van State niet tot de bevinding komt dat verzoekers beoordeling over het onderdeel "vonnis" van de schriftelijke examenproef een schending inhoudt van de in de andere middelen aangehaalde rechtsregels of van algemene beginselen van behoorlijk bestuur; dat op het vierde middel dan ook niet verder dient te worden ingegaan,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

De kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, bepaald op 347,06 euro, komen ten laste van verzoeker.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op
vijftien september 2000 en drie, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	L. HELLIN,	staatsraad,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
Mevr.	S. VAN AELST,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. VAN AELST.

J. DE BRABANDERE.